

foreflaaede Befæstnings-system, idet jeg tænker mig, at de kunde være til nogen Veiledning for det Udvalg, der nødvendig maa blive nedsat. Kjøbenhavns Befæstning mod Søfiden stiller sig vistnok for Alle som den Del af Befæstningsarbejdet, det ligger allernærmest at tage fat paa, og som det allermindst vilde gaa an at forsømme. Hvorledes vi saa end høre os ad, maa vi befæste Kjøbenhavn mod Søfiden. Deri er jeg ganske enig, naar jeg kun tager den Reservation, at det er et stort Ansvar at paatage sig, naar man vil tilraade Kjøbenhavns Befæstning mod Søfiden, at man lader det Andet ligge, om man vilde tilraade for dog at hjerpe Noget igjennem af denne Befæstningslov, at tage mod en Befæstning af Kjøbenhavn mod Søfiden og lade Resten ligge til bedre Tider. Det have vi gjort engang før, dengang der først blev forelagt et Fæstningsforslag for Danmarks Vedkommende. Mindes jeg ret, var det i Rigsraadet for 25 Aar siden; dengang mødte et sammenhængende Lovforslag om Befæstningsarbejder i Landet stor Modstand. Rigsraadet trykkede sig i overordentlig høj Grad ved at bevilge de Penge, der bleve forlangte; ganske vist var det store Pengemidler, der vare forlangte, og Regjeringen nøiedes da omsider med at begjære Midler til at befæste Kjøbenhavn mod Søfiden. Jeg tror, at det var rigtigt, hvad Regjeringen gjorde i det Dieblig, men jeg veed, at da vi i 6—7 Aar efter fik Krig, var det Kjøbenhavns Befæstning mod Søfiden, der ikke blev angreben. Den eneste Del af Befæstningsarbejdet, der var begyndt, og som var færdigt, blev ikke angreben, vi bleve angrebne paa andre Steder, som man 7 Aar iforveien ikke havde anset for fuldt saa presserende. Med Hensyn til Kjøbenhavns Befæstning mod Søfiden er der foreslaaet anlagt eet stort Fort ude paa Middelgrunden istedetfor som tidligere to. Jeg er ikke istand til at kunne bedømme, hvorvidt denne Reduktion af Forternes Antal, den Svækkelse, der derved medføres i Forsvarets Styrke, opveies ved en mulig større Styrke af Fortet og dets Beskyning. Jeg er tilbøjelig til at tro, at man til en vis Grad kan indskrænke Antallet af, om jeg saa maa sige, Kanonstandpladser, Forter, Landbatterier, noget paa Grund af, at Artilleriet i de sidste 10 Aar har udviklet sig saaledes, at man kan gennemskyde en pantsret Skibside paa langt større Afstand nu omstunder, end man kunde tidligere. Men hvorledes det stiller sig her i dette konkrete Tilfælde, om det virkelig er tilraadeligt at gaa fra, som tidligere projekteret, to Forter ned til eet Fort, kan jeg ikke sige nu, det er en Gjenstand, som jeg tror, at et eventuelt Udvalg nødvendigvis maa bestjæftige sig indtrængende med.

Svad Kjøbenhavns Befæstning mod Landfiden angaar, er den ganske vist kun overmaade løst

skitseret for os, men saa meget er dog at se af den foreliggende Skitse, at den vil faae en anden Karakter end den Befæstning, man tidligere har tænkt sig, idet nemlig hele den vestre Del af Befæstningen er bleven skubbet længere frem som en sammenhængende Linie, saa at sige uden Forter foran, medens den nordre og nordvestlige Front af Fæstningen har beholdt sin hidtilværende Beliggenhed tilligemed en Række foranliggende Forter. Jeg tror, at den Forandring, der her er gjort med Befæstningsplanen, er meget vel overveiet. Jeg tror for det Første, at naar Alt kommer til Alt, vil en Fæstning som den, her er skitseret, være lettere at forsvare end den, der oprindelig var paatænkt, og jeg tror ogsaa, at den vil være lettere at bygge. Det er ganske vist en Form af Fæstninger, der i høj Grad er afvigende fra, hvad man ellers regner for moderne Fæstninger. De sædvanlige moderne Fæstninger bestaa af en mindre Hovedvold, der omslutter Staden fra alle Sider, men som ikke ligger ret langt borte fra Staden, fordi man ved at gjøre denne Hovedvolts Næb saa stor vilde gjøre Volden af en overordentlig stor Udstrækning, der derfor vilde blive meget kostbar at bygge, og ligeledes vilde udkræve en stor Besætning. Da Hovedvolden, der ligger nær ved Staden, naturligvis ikke kan beskytte Staden mod Bombardement, og dette jo maa regnes for den virksomste Angrebsmaade mod en befæstet By, lægger man, for at forhindre Bombardement, Forterne ude i lang Afstand fra Fæstningerne, for ved Hjælp af den at hindre Beskydning. Istedetfor at gaa denne Vej, har man her ved den vestre Front af Befæstningen flyttet selve Hovedvolden udefter i en saadan Afstand, at Fienden meget vanskelig eller slet ikke vil kunne bombardere Kjøbenhavn. Denne Flytning af Volden er bleven mulig, saaledes som Omegnen, Terrainet om Kjøbenhavn er beskaffen, derved, at den, uagtet den er flyttet langt ud, dog ikke er bleven saa særlig meget større, end den vilde være bleven, hvis den var bleven lagt længere inde, og som Følge deraf nødvendigvis maatte have været beskyttet ved Forter udenfor. Ved at spare sig Forterne udenfor Conceinten opnaar man een Ting, og det er, at man kan forsvare Fæstningen med, om jeg saa maa sige, mindre gode Tropper. Skal man forsvare en Fæstning, der helt er omgivet med Forter, maa man for det Første skaffe meget gode og stærkt disciplinerede Tropper til Besætning i Forterne, fordi Opholdet i dem er i høj Grad nerverysende for Besætningen; den vil hurtig slides op, vil hurtigt tabe Modet, naar den ikke har den Støtte for sit krigeriske Mod, som den militære Disciplin erfaringsmæssig udøver. Man maa have Forterne besatte med sine bedste Tropper. Man kan imidlertid ikke lade Forterne ligge affærrede, som de